

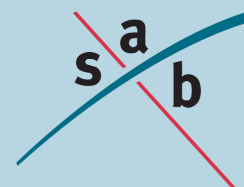
Voortoets

# Prinses Maxima Centrum

Gemeente Utrecht

Datum: 15 oktober 2013

Projectnummer: 130175





## INHOUD

<b>1</b>	<b>Inleiding</b>	<b>3</b>
1.1	Aanleiding	3
1.2	Huidige situatie	3
1.3	Toekomstige situatie	4
<b>2</b>	<b>Wettelijk kader</b>	<b>5</b>
2.1	Algemeen	5
2.2	Voortoets	6
<b>3</b>	<b>Toetsing</b>	<b>7</b>
3.1	Onderzoeksmethode	7
3.2	Ligging plangebied t.o.v. Natura 2000-gebieden	7
3.3	Natura 2000-gebied “Oostelijke Vechtplassen”	8
<b>4</b>	<b>Effectenbeoordeling</b>	<b>11</b>
4.1	Effecten	12
4.2	Cumulatieve effecten	17
<b>5</b>	<b>Conclusie</b>	<b>18</b>

### Bijlage 1: Literatuurlijst



# 1 Inleiding

## 1.1 Aanleiding

In Utrecht (gemeente Utrecht, provincie Utrecht) is aan de Heidelberglaan de bouw van het Prinses Maxima Centrum beoogd. Eén van de haalbaarheidsstudies die hiervoor is uitgevoerd is een toetsing aan de natuurregelgeving. Uit deze quick scan flora en fauna (opgesteld door SAB) is gebleken dat het plangebied ligt ten zuidoosten van het beschermde natuurgebied Oostelijke Vechtplassen. Dit natuurgebied betreft een Natura 2000-gebied en is beschermd in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 (NB-wet 1998). In het kader van de NB-wet 1998 zijn handelingen of ingrepen vergunningplichtig, die een negatief effect hebben op de instandhoudingsdoelstellingen van dit beschermde gebied.



Afbeelding 1: Globale ligging plangebied (luchtfoto: provincie Utrecht, bewerking SAB, 2013)

In dit rapport wordt, op basis van de geldende natuurwetgeving, getoetst of de beoogde situatie van het plangebied leidt tot mogelijke negatieve effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van het nabij gelegen Natura 2000-gebied Oostelijke Vechtplassen.

## 1.2 Huidige situatie

Utrecht ligt ten noorden van IJsselstein, Nieuwegein en Houten, ten westen van De Bilt, ten zuiden van Hilversum en Breukelen en ten oosten van Vleuten en Woerden. Het plangebied ligt in stadsdeel Oost in de wijk De Uithof (CBS, wijken en buurten) nabij de grens met de gemeente De Bilt. De directe omgeving van het plangebied wordt gekenmerkt door de stedelijke bebouwing van de Uithof en de stad Utrecht in het westen, het landgoed Oostbroek met de Zeister Grift in het oosten, de Kromme Rijn met Fort Rhijnauwen in het zuiden en in het noorden agrarische gronden met natuur en de Biltse Grift. Het plangebied wordt begrensd door Heidelberglaan in het westen, de Hoofddijk in het zuiden, agrarische gronden met aansluitend de Bunnikseweg en landgoed Oostbroek in het oosten en de rijksweg A28 in het noorden.

In de huidige situatie wordt het plangebied omgeven door open agrarisch gebied (zuiden en oosten), het Wilhelmina Kinderziekenhuis (WKZ) (westen) en een groenstrook met aangrenzend Rijksweg A28 (noorden). De weg Hoofddijk ligt in het zuiden en de Heidelberglaan ten westen van het plangebied. Binnen het plangebied zijn geen opstallen aanwezig. Het terrein is grotendeels in gebruik als weide/grasland en deels verhard (toegangsweg en landingsplaats helikopter).



*Afbeelding 2: Globale indruk plangebied. V.l.n.r.: plangebied gezien richting de Hoofddijk, de Hoofddijk richting de kruising met de Heidelberglaan, sloot tussen plangebied en aangrenzend (oosten) agrarisch perceel, impressie kruidenrijke vegetatie langs de afzetting rondom het verharde erf (SAB, 2013)*

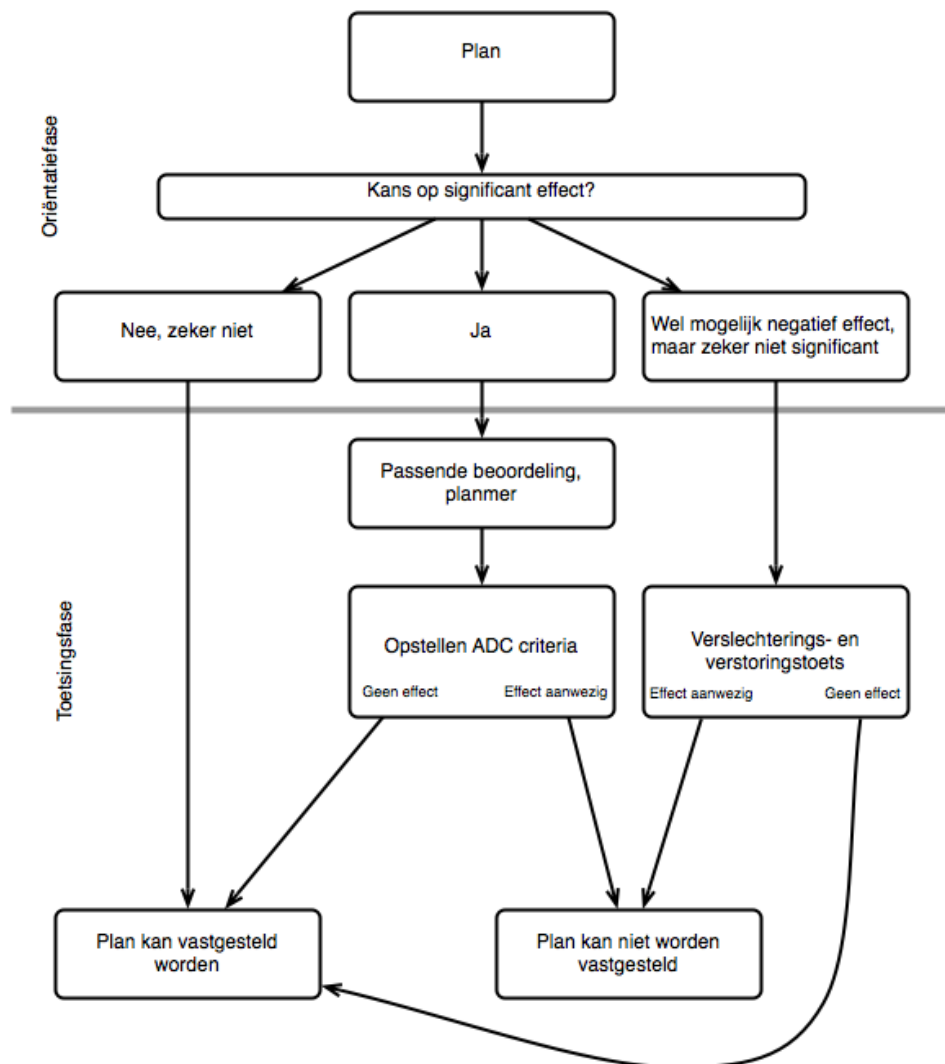
### 1.3 Toekomstige situatie

Voor de toekomstige plannen is beoogd de aanwezig agrarische gronden bouwrijp te maken en bij de realisatie van het Prinses Maxima Centrum de bebouwing middels de BREEAM richtlijnen voor Landgebruik en Ecologie duurzaam in te passen in het landschap. Bij het bouwrijp maken van het plangebied worden delen van het opgaand groen verwijderd (kruidenvegetatie), een deel van de watergang gedempt en verdwijnt de (tijdelijk vergunde) landingsplaats van de helikopter. Mogelijk worden bij de aanleg van een nieuwe toegangsweg wel enkele bomen gerooid.

## 2 Wettelijk kader

### 2.1 Algemeen

Natuurgebieden of andere gebieden die belangrijk zijn voor flora en fauna kunnen aangewezen worden als Europese Vogelrichtlijn en/of Habitatrichtlijngebieden (Natura 2000). De verplichtingen uit de Vogel- en Habitatrichtlijngebieden zijn in Nederland opgenomen in de Natuurbeschermingswet 1998. Op grond van deze wet is het verboden projecten of andere handelingen te realiseren of te verrichten die, gelet op de instandhoudingsdoelstelling, de kwaliteit van de natuurlijke habitats en de habitats van soorten kunnen verslechteren, of een verstorend effect kunnen hebben op de soorten waarvoor het gebied is aangewezen. Voor elk plan of project dat niet direct verband houdt met het beheer van het gebied moet een habitattoets of voortoets worden verricht. Voor een project dat direct verband houdt met het beheer van het gebied kan voldaan worden met een goedgekeurde gedragscode.



Abbeelding 3: Schematische weergave van de procedure bij een project dat mogelijk een negatief effect kan hebben op instandhoudingsdoelstellingen van Natura 2000-gebieden

## 2.2 Voortoets

Een voortoets wordt uitgevoerd met als eerste stap de oriëntatiefase (afbeelding 3). In de oriëntatiefase (voortoets of oriënterende habitattoets) moet worden nagegaan welke (gecumuleerde) effecten als gevolg van de activiteit te verwachten zijn. Deze effecten worden bekeken in relatie tot de kwetsbaarheid van het gebied en de gunstige instandhouding van desbetreffende soorten. De volgende conclusies zijn dan mogelijk:

- **Nee, zeker niet:** Volgt uit de oriëntatiefase de conclusie dat zeker geen sprake is van een negatief effect, dan hoeft geen vergunning te worden aangevraagd;
- **Wel mogelijk negatief effect, maar zeker niet significant:** Is sprake van een mogelijk negatief effect, maar is zeker geen sprake van een significant negatief effect, dan moet een vergunning worden aangevraagd op basis van een verslechterings- of verstoringstoets. Als middels verzachtende maatregelen de niet significante negatieve effecten kunnen worden beperkt, de kwaliteit van de natuurlijke habitats en de habitats van soorten niet wordt verslechterd en geen verstoring van de soorten plaatsvindt, kan een vergunning worden afgegeven;
- **Ja:** Als kans bestaat op een significant negatief effect moet een passende beoordeling worden uitgevoerd om te onderzoeken in welke mate (significante) effecten optreden en of deze met behulp van mitigerende maatregelen teniet te doen zijn. Als wegnemen niet mogelijk is, dan kan een vergunning worden aangevraagd met betrekking tot de Natuurbeschermingswet 1998. Het uitvoeren van een passende beoordeling leidt tot m.e.r.-plicht. Deze vergunningen worden verleend door Gedeputeerde Staten. Een vergunning wordt door Gedeputeerde Staten alleen verleend als alternatieve oplossingen voor het project ontbreken, sprake is van dwingende redenen van groot openbaar belang en de initiatiefnemer vooraf en tijdig compensatiemaatregelen treft.

Artikel 15a, lid 1 van de nieuwe Natuurbeschermingswet 1998 stelt dat het besluit tot aanwijzing als Natuurmonument in het kader van de Natuurbeschermingswet vervalt, als aanwijzing tot Vogel- en/of Habitatrichtlijngebied in het kader van de Natuurbeschermingswet voor hetzelfde gebied van toepassing is, behalve ten aanzien van het behoud, herstel en de ontwikkeling van het natuurschoon of de natuurwetenschappelijke betekenis van het gebied, zoals bepaald in het vervallen besluit (artikel 15a lid 3). In gebieden waar geen sprake is van 'dubbele' aanwijzing gelden nog steeds de beschermingskaders uit het aanwijzingsbesluit tot beschermd Natuurmonument.



### 3 Toetsing

#### 3.1 Onderzoeksmethode

Via het Ministerie van Economische Zaken (EZ) en de Provincie Utrecht kan worden nagegaan of een planlocatie in of nabij een beschermd gebied in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 ligt. Bepaald wordt voor welke soorten en/of habitats deze gebieden zijn aangewezen en voor welke invloeden deze aangewezen soorten en habitats gevoelig zijn. Hierbij wordt gebruikgemaakt van de effectenindicator van het Ministerie van EZ. Ook worden de mogelijke cumulatieve effecten van het plan op eerdere ontwikkelingen besproken.

Om de mogelijke knelpunten bij de nieuwe invulling inzichtelijk te maken, is voor alle effecten die genoemd worden in de effectenindicator van het ministerie van EZ nagegaan of zij optreden en in welke mate. De beschrijving van alle, door het Ministerie van EZ onderscheiden effecten, staan weergegeven in hoofdstuk 4.

#### 3.2 Ligging plangebied t.o.v. Natura 2000-gebieden

Uit bovenstaande bronnen blijkt dat het plangebied nabij het Natura 2000-gebied "Oostelijke Vechtplassen" ligt. Het plangebied ligt niet binnen de grenzen van het beschermde gebied, maar op ongeveer 8 kilometer afstand. In onderstaande figuur is de ligging van het plangebied ten opzichte van het Natura 2000-gebied weergegeven.



Afbeelding 4: Globale ligging plangebied (rood) nabij Natura 2000-gebied 'Oostelijke Vechtplassen'

### 3.3 Natura 2000-gebied “Oostelijke Vechtplassen”

De Oostelijke Vechtplassen bestaat uit een reeks van laagveengebieden tussen de Vecht en de oostrand van de Utrechtse Heuvelrug. In het gebied bevinden zich door turfwinning ontstane meren en plassen, meest met een zandondergrond, sommige aanzienlijk verdiept door zandwinning. De combinatie van rivierinvloeden en invloeden van het watersysteem van de zandgronden heeft een rijke schakering van typen van moeras en moerasvegetaties doen ontstaan. In het gebied zijn twee belangrijke gradiënten te onderscheiden: van noord naar zuid loopt een gradiënt van meer gesloten gebied (bos) naar meer open landschap (grasland, trilveen en rietland), terwijl van west naar oost een gradiënt is te zien van toenemende kwel (in petgaten en trilvenen). Dit is belangrijk broedgebied voor broedvogels van rietmoerassen (roerdomp, purperreiger) en zeer belangrijk voor broedvogels van moerassen met veel waterriet en lange oeverlijnen (Woudaap, Grote karekiet). Ook is dit van enig belang als broedgebied voor enkele andere moeras- en watervogels (porseleinhoen, zwarte stern, ijsvogel).

Voor het gebied zijn de volgende algemene doelen gesteld:

- Behoud en indien van toepassing herstel van de bijdrage van het Natura 2000-gebied aan de ecologische samenhang van Natura 2000 zowel binnen Nederland als binnen de Europese Unie;
- Behoud en indien van toepassing herstel van de bijdrage van het Natura 2000-gebied aan de biologische diversiteit en aan de gunstige staat van instandhouding van natuurlijke habitats en soorten binnen de Europese Unie, die zijn opgenomen in bijlage I of bijlage II van de Habitatrichtlijn. Dit behelst de benodigde bijdrage van het gebied aan het streven naar een op landelijk niveau gunstige staat van instandhouding voor de habitattypen en de soorten waarvoor het gebied is aangewezen;
- Behoud en indien van toepassing herstel van de natuurlijke kenmerken van het Natura 2000-gebied, inclusief de samenhang van de structuur en functies van de habitattypen en van de soorten waarvoor het gebied is aangewezen;
- Behoud en indien van toepassing herstel van de op het gebied van toepassing zijnde ecologische vereisten van de habitattypen en soorten waarvoor het gebied is aangewezen.

Hieronder wordt voor het Natura 2000-gebied aangegeven voor welke habitattypen en -soorten het gebied is aangewezen. Vervolgens worden per habitatype en -soort de instandhoudingsdoelstellingen besproken.

Tabel 1: Aangewezen habitattypen en doelstellingen uit de Habitatrichtlijn

Habitattypen	Instandhoudingsdoelstelling
H3140 Kranswierwateren	Uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit.
H3150 Meren met krabben-scheer en fonteinkruiden	Uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit.
H4010 Vochtige heiden	Behoud oppervlakte en kwaliteit vochtige heiden, laagveengebied (subtype B).
H6410 Blauwgraslanden	Behoud oppervlakte en verbetering kwaliteit.
H6430 Ruigten en zomen	Behoud oppervlakte en kwaliteit ruigten en zomen, moerasspirea (subtype A) en ruigten en zomen harig wilgenroosje (sub type B).

H7140 Overgangs- en trilvenen	Uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit overgangs- en trilvenen, trilvenen (subtype A) en uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit overgangs- en trilvenen, veenmosrietlanden (subtype B).
H7210 *Galigaanmoerassen	Uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit.
H91D0 *Hoogveenbossen	Behoud oppervlakte en kwaliteit.

Tabel 2: Aangewezen habitatsorten en doelstellingen uit de Habitatrictlijn.

Soorten	Doel
H1016 Zeggekorfslak	Behoud omvang en kwaliteit leefgebied voor behoud populatie.
H1042 Gevlekte witsnuitlibel	Uitbreiding omvang en verbetering kwaliteit leefgebied voor uitbreiding populatie tot een duurzame populatie.
H1082 Gestreepte waterroofkever	Uitbreiding omvang en verbetering kwaliteit leefgebied voor uitbreiding populatie.
H1134 Bittervoorn	Behoud omvang en kwaliteit leefgebied voor behoud populatie.
H1145 Grote modderkruiper	Behoud omvang en kwaliteit leefgebied voor behoud populatie.
H1149 Kleine modderkruiper	Behoud omvang en kwaliteit leefgebied voor behoud populatie.
H1163 Rivierdonderpad	Behoud omvang en kwaliteit leefgebied voor behoud populatie.
H1318 Meervleermuis	Behoud omvang en kwaliteit leefgebied voor behoud populatie.
H1340 *Noordse woelmuis	Uitbreiding omvang en verbetering kwaliteit leefgebied voor uitbreiding populatie.
H1903 Groenknolorchis	Behoud omvang en kwaliteit biotoop voor behoud populatie.
H4056 Platte schijfhoren	Behoud omvang en kwaliteit leefgebied voor behoud populatie.

Tabel 3: Aangewezen broedvogels en doelstellingen uit de Vogelrichtlijn.

Soorten	Doel
A021 Roerdomp	Uitbreiding omvang en/of verbetering kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van ten minste 5 paren (territoria).
A022 Woudaap	Uitbreiding omvang en/of verbetering kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van ten minste 10 paren.
A029 Purperreiger	Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van ten minste 50 paren.
A119 Porseleinhoen	Behoud van omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van ten minste 8 paren.
A197 Zwarte stern	Uitbreiding omvang en/of verbetering kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van ten minste 110 paren.
A229 IJsvogel	Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van ten minste 10 paren.
A292 Snor	Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van ten minste 150 paren.
A295 Rietzanger	Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van ten minste 880 paren.
A298 Grote karekiet	Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van ten minste 50 paren.

Tabel 4: Aangewezen niet-broedvogels en doelstellingen uit de Vogelrichtlijn.

Soorten	Doel
A017 Aalscholver	Behoud omvang en kwaliteit leefgebied voor behoud populatie.
A041 Kolgans	Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 920 vogels (seizoensgemiddelde).
A043 Grauwe gans	Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 1.200 vogels (seizoensgemiddelde).
A050 Smient	Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 2.800 vogels (seizoensgemiddelde).
A051 Krakeend	Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 40 vogels (seizoensgemiddelde).
A056 Slobeend	Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 80 vogels (seizoensgemiddelde).
A059 Tafeleend	Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 120 vogels (seizoensgemiddelde).
A068 Nonnetje	Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 20 vogels (seizoensgemiddelde).

## 4 Effectenbeoordeling

De storingsfactoren zijn de basis van de effectenindicator. Voor het Natura 2000-gebied en alle aangewezen soorten en habitattypen is bepaald wat de gevoeligheid voor de verschillende verstoringsfactoren is. Uit de effectenindicator van het ministerie van EZ blijkt dat de mogelijk aanwezige soorten voor meerdere storingsfactoren gevoelig zijn. Het ministerie van EZ onderscheidt 19 mogelijke storingsfactoren op soorten en habitattypen. Deze storingsfactoren staan weergegeven op navolgende pagina (afbeelding 5). Aan de hand van de storingsfactoren zoals genoemd door het ministerie van EZ wordt duidelijk gemaakt welke effecten op kunnen treden.

Om tot een duidelijke en objectieve beschrijving van de mogelijk optredende effecten te komen, is gebruikgemaakt van de 19 storingsfactoren. Achtereenvolgens wordt per storingsfactor het kenmerk, de interactie met andere factoren en de relevantie voor het project besproken. De tekst bij “Kenmerk” en “Interactie andere factoren” is afkomstig van het Ministerie van EZ. Bij relevante factoren wordt ook de werking beschreven.

Storingsfactor	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	
Kranswierwateren	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Meren met krabbscheer en fonteinkruiden	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Vochtige heiden	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Blauwgraslanden	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Overgangs- en trilvenen	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
*Galigaanmoerassen	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
*Hoogveenbossen	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
*Noordse woelmuis	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Bittervoorn	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Gestreepte waterroofkever	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Gevlekte witsnuitlibel	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Groenknolorchis	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Kleine modderkruiper	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Meervleermuis	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Platte schijfhoren	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Rivierdonderpad	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Aalscholver (niet-broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Grauwe Gans (niet-broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Grote karekiet (broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Ijsvogel (broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Kolgans (niet-broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Krakeend (niet-broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Nonnetje (niet-broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Porseleinhoen (broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Purperreiger (broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Rietzanger (broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Roerdomp (broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Slobeend (niet-broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Smient (niet-broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Snor (broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Tafeleend (niet-broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Woudaapje (broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Zwarte Stern (broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■

■ zeer gevoelig  
■ gevoelig  
■ niet gevoelig  
 n.v.t.

Afbeelding 5: Alle verstoringindicatoren van EZ voor aangewezen habitats en soorten

## 4.1 Effecten

### 1 Oppervlakteverlies

**Kenmerk:** *Afname beschikbaar oppervlak leefgebied soorten en/of habitattypen.*

**Relevantie:** Het plangebied ligt buiten de grenzen van het Natura 2000-gebied, waardoor met de toekomstige nieuwe invulling van het plangebied geen sprake is van direct oppervlakteverlies van habitattypen of -soorten. Van oppervlakteverlies is met de nieuwe invulling dan ook geen sprake.

### 2 Versnippering

**Kenmerk:** *Van versnippering is sprake bij het uiteenvallen van het leefgebied van soorten.*

**Relevantie:** Het plangebied ligt aan de rand van het Natura 2000-gebied, waardoor een verbindende functie tussen habitattypen- en soorten niet aanwezig is. Met de invulling is geen sprake van versnippering van habitattypen en -soorten. Deze storingsfactor is met de plannen niet van toepassing.

### 3 Verzuring

**Kenmerk:** *Verzuring van bodem of water is een gevolg van de uitstoot (emissie) van vervuilende gassen door bijvoorbeeld fabrieken en (vracht)auto's. De uitstoot bevat onder andere zwaveldioxide (SO<sub>2</sub>), stikstofdioxide (NO<sub>x</sub>), ammoniak (NH<sub>3</sub>) en vluchtige organische stoffen (VOS). Deze verzurende stoffen komen via lucht of water in de grond terecht en leiden aldus tot het zuurder worden van het biotische milieu. De belangrijkste bronnen van verzurende stoffen zijn de landbouw, het verkeer en de industrie.*

**Interactie andere factoren:** De effecten van verzurende stoffen zijn niet altijd te scheiden van die van vermestende stoffen, omdat een deel van de verzurende stoffen ook vermestend werkt (aanvoer van stikstof).

**Relevantie:** In het Natura 2000-gebied Oostelijke Vechtplassen zijn 8 verschillende habitattypen aangewezen. In de huidige situatie wordt de kritische depositiewaarde (KDW) van de voor verzuring gevoelige habitattypen reeds overschreden. De huidige achtergronddepositie op het Natura 2000-gebied is 1500-2660 mol N/ha/jaar, terwijl voor het meest kwetsbare habitatype (H7140B: Overgangs- en trilvenen (veenmosrietlanden)) een KDW geldt van 714 mol N/ha/jaar.

De ontwikkeling van het plan leidt echter niet tot een toename van de stikstofdepositie. Met de realisatie van het plan worden geen gasgestookte installaties voor verwarming van ruimtes en water geplaatst. Ook is geen noodstroomvoorziening met dieselaggregaten beoogd. Het Prinses Maxima Centrum (PMC) wordt aangesloten op de bestaande de energievoorziening van het Academisch Ziekenhuis Utrecht (AZU). Tevens wordt een warmtepomp gerealiseerd. Hierdoor voorziet het PMC volledig in haar energiebehoefte en leidt de ontwikkeling niet tot een toename in stikstofdepositie.

Uit het verkeersonderzoek van RoyalHaskoningDHV (2013) blijkt dat met de realisatie van het PMC een extra verkeersgeneratie ontstaat van 1424 motorvoertuigen per etmaal op een gemiddelde werkdag. Uit verkeerstellingen van Rijkswaterstaat (RWS, 2008), afkomstig uit de database geluidsproductieplafonds, is de verkeersintensiteit van de Rijksweg A28 nabij de afslag/oprit bepaald. Uit deze gegevens volgt dat er per etmaal 101.500 motorvoertuigen passeren. De toename van verkeer door de realisatie van het PMC is op basis van de gegevens van RWS (2008) 1.4%. Bij beschouwing

van de autonome situatie (peildatum 2011) uit het onderzoek van RoyalHaskoningDHV (2013) volgt een verkeersintensiteit van 115.752 motorvoertuigen per etmaal. De realisatie van het PMC leidt op basis van deze gegevens tot een verkeers-toename van 1,2% ten opzicht van de autonome situatie.

Uit het voorgaande blijkt dat een eventuele toename van de stikstofemissie door de extra vervoersbewegingen, worst-case, 1,4% bedraagt ten opzicht van de autonome situatie (peildatum 2008). Schaffers (2010) beschrijft in een studie naar de effecten van verkeersgerelateerde stikstofemissies op de soortensamenstelling van de vegetatie een effectafstand van 500 meter. Gezien de geringe toename van de verkeersintensiteit en de ligging van het Natura 2000-gebied buiten de effectafstand leidt de ontwikkeling van het Prinses Maxima Centrum niet tot negatieve effecten wat betreft verzuring/vermesting.

#### **4 Vermesting**

**Kenmerk:** *Vermesting is de 'verrijking' van ecosystemen met name stikstof en fosfaat. Het kan gaan om aanvoer door de lucht (droge en natte neerslag van ammoniak en stikstofoxiden) of nitraat- en fosfaataanvoer door het oppervlaktewater.*

**Interactie andere factoren:** stoffen die leiden tot vermesting kunnen ook leiden tot verzuring. Vermesting (en verzuring) kunnen op hun beurt leiden tot verontreiniging van het oppervlakte- en grondwater.

**Relevantie:** de ontwikkeling van het plan leidt niet tot een vermestend effect op habitattypen en -soorten. Voor de effectenbeoordeling wordt verwezen naar voorgaande paragraaf.

#### **5 Verzoeting**

**Kenmerk:** *Verzoeting treedt op als het chloridegehalte in het water afneemt, en niet meer geschikt is voor de beoogde zoute of brakke natuurtypen.*

**Interactie andere factoren:** Verzoeting treedt meestal op ten gevolge van vernatting of, zoals in het Deltagebied, door het afsluiten van zeearmen. In (voormalig) brakke of zoute wateren leidt verzoeting tot vermesting.

**Relevantie:** Alle habitattypen zijn zeer gevoelig voor de effecten van verzoeting. Met de toekomstige plannen wordt tevens geen grondwateronttrekking of afwatering uit het Natura 2000-gebied mogelijk gemaakt. Het plan leidt daarmee niet tot verzoeting van aanwezige natuurwaarden in de Oostelijk vechtplassen.

#### **6 Verzilting**

**Kenmerk:** *Verzilting betreft de ophoping van oplosbare zouten (kalium, natrium, magnesium, calcium) in bodems en wateren. In wateren komt verzilting over het gehele spectrum tussen zoet (<200 mg Cl/l) en zeer zout (> 30.000 mg Cl/l) voor en is dus niet beperkt tot zoet en brak water.*

**Interactie andere factoren:** Verzilting van bodems treedt vaak op ten gevolge van verdroging.

**Relevantie:** De invulling van het plangebied leidt niet tot een toename in grondwateronttrekking. Er worden geen ingrepen in de grond uitgevoerd welke van invloed zijn op het Natura 2000-gebied. Met de plannen is derhalve geen sprake van verdroging van natuurwaarden in het Natura 2000-gebied.

## **7 Verontreiniging**

**Kenmerk:** *Er is sprake van verontreiniging als er verhoogde concentraties van stoffen in een gebied voorkomen, welke stoffen onder natuurlijke omstandigheden niet of in zeer lage concentraties aanwezig zijn. Bij verontreiniging is sprake van een zeer brede groep van ecosysteem/gebiedsvreemde stoffen: organische verbindingen, zware metalen, schadelijke stoffen die ontstaan door verbranding of productieprocessen, straling (radioactief en niet radioactief), geneesmiddelen, endocrien werkende stoffen etc. Deze stoffen werken in op de bodem, grondwater, lucht.*

**Interactie andere factoren:** Geen directe interactie met andere factoren. Wel kan verontreiniging als gevolg van andere factoren optreden.

**Relevantie:** In het plangebied worden geen sterk verontreinigende activiteiten toegestaan. Vormen van verontreiniging die kunnen ontstaan zijn: lekkage van brandstof, olie, accuzuur of hydraulische oliën afkomstig van gemotoriseerde voertuigen / vliegtuigen. Bij normaal gebruik volgens de gebruiksaanwijzing van de producent, is deze kans klein. Gezien de afstand tot het Natura 2000-gebied en de tussenliggende elementen (bebouwing, wegen) worden verontreinigende effecten met de plannen niet verwacht.

## **8 Verdroging**

**Kenmerk:** *Verdroging uit zich in lagere grondwaterstanden en/of afnemende kwel. De actuele grondwaterstand is zo lager dan de gewenste/benodigde grondwaterstand.*

**Interactie andere factoren:** Verdroging kan tevens leiden tot verzilting. Door verdroging neemt ook de doorluchting van de bodem toe waardoor meer organisch materiaal wordt afgebroken. Op deze wijze leidt verdroging tevens tot vermesting. Er zijn ook gebieden waar verdroging kan optreden zonder dat de grondwaterstand in de ondiepe bodem daalt. Het gaat daarbij om gebieden waar van oudsher grondwater omhoogkomt. Dit water heet kwelwater. Kwelwater is water dat elders in de bodem is geïnfilteerd en dat naar het laagste punt in het landschap stroomt. Kwelwater heeft dikwijls een bijzondere samenstelling: het is rijk aan ijzer en calcium, arm aan voedingsstoffen en niet zuur, maar gebufferd. Schade aan de natuur die veroorzaakt wordt door een afname of het verdwijnen van kwelwater en het vervangen van dit type water met gebiedsvreemd water, noemen we ook verdroging.

**Relevantie:** De activiteiten hebben geen effect op de (grond)waterspiegel van het Natura 2000-gebied en dus ook geen verdrogend effect op het Natura 2000-gebied Oostelijke Vechtplassen.

## **9 Vernatting**

**Kenmerk:** *Vernatting manifesteert zich in hogere grondwaterstanden en/of toenemende kwel veroorzaakt door menselijk handelen.*

**Interactie andere factoren:** Vernatting kan leiden tot verzoeting en verandering van de waterkwaliteit, bijvoorbeeld als gevolg van inlaat van gebiedsvreemd water.

**Relevantie:** De activiteiten hebben geen effect op de (grond)waterspiegel van het Natura 2000-gebied en dus ook geen vernattend effect op het Natura 2000-gebied Oostelijke Vechtplassen.



### **10 Verandering stroomsnelheid**

**Kenmerk:** *Verandering van stroomsnelheid van beken en rivieren kan optreden door menselijke ingrepen zoals plaatsen van stuwen, kanaliseren of weer laten meanderen.*

**Interactie andere factoren:** De interactie met andere factoren is onbekend.

**Relevantie:** De nieuwe invulling van het plangebied leidt niet tot verandering van stroomsnelheden, gezien de ligging buiten de invloedzone van rivieren en beken.

### **11 Verandering overstromingsfrequentie**

**Kenmerk:** *De duur en/of frequentie van de overstroming van beken en rivieren verandert door menselijke activiteiten.*

**Interactie met andere factoren:** Overstromingen zijn van invloed op de vochttoestand, de zuurgraad, de voedselrijkdom en het zoutgehalte van een gebied.

**Relevantie:** De overstromingsfrequentie in het Natura 2000-gebied wordt niet beïnvloed door de nieuwe invulling van het plangebied.

### **12 Verandering dynamiek substraat**

**Kenmerk:** *Er treedt een verandering op in de bodemdichtheid of bodemsamenstelling van terrestrische of aquatische systemen, bijvoorbeeld door aanslibbing of verstuiving.*

**Interactie andere factoren:** Verandering overstromingsdynamiek, verandering mechanische effecten.

**Relevantie:** Gezien de ligging buiten de grenzen van het Natura 2000-gebied leidt het plan niet tot verandering in dynamiek substraat.

### **13 Verstoring door geluid**

**Kenmerk:** *Verstoring door onnatuurlijke geluidsbronnen; permanent zoals geluid wegverkeer dan wel tijdelijk zoals geluidsbelasting bij evenementen. Geluid is een hoorbare trilling, gekenmerkt door geluidsdruk en frequentie.*

**Interactie andere factoren:** Treedt vaak samen met visuele verstoring op door bijvoorbeeld vlieg- en autoverkeer, manifestaties et cetera.

**Relevantie:** Van alle habitattypen en -soorten zijn de Bittervoorn, Kleine modderkruiper, Meervleermuis en de alle vogelsoorten gevoelig voor geluid. Het plangebied ligt niet in of in de nabijheid van het Natura 2000-gebied. Gezien de afstand tot het Natura 2000-gebied en de tussenliggende elementen (bebouwing en wegen) treedt geen verstoring door geluid op.

### **14 Verstoring door licht**

**Kenmerk:** *Verstoring door kunstmatige lichtbronnen, zoals licht uit woonwijken, industrieterreinen en glastuinbouw.*

**Interactie andere factoren:** De interactie met andere factoren is onbekend.

**Relevantie:** Van alle habitattypen en -soorten zijn de Bittervoorn, Kleine modderkruiper, Meervleermuis en Rivierdonderpad (zeer) gevoelig voor licht. De aangewezen vogelsoorten zijn niet gevoelig voor verstoring door licht. Het plangebied ligt niet in of in de nabijheid van het Natura 2000-gebied. Gezien de afstand tot het Natura 2000-gebied en de tussenliggende elementen (bebouwing en wegen) treedt geen verstoring door licht op.

### **15 Verstoring door trilling**

**Kenmerk:** *Er is sprake van trillingen in bodem en water als dergelijke trillingen door menselijke activiteiten veroorzaakt worden, zoals bij boren, heien en draaien van rotorbladen.*

**Interactie andere factoren:** Kan vooral samen optreden met verstoring door geluid.

**Relevantie:** De afstand van het plangebied tot aan het Natura 2000-gebied bedraagt ruim 8 kilometer. Uit literatuur (SBR, 2003) blijkt dat trillingen beperkt blijven tot een afstand van 250 meter. Gezien deze afstand en de tussenliggende elementen (bebouwing, spoorwegen en autowegen) treedt geen verstoring door trilling op.

### **16 Optische verstoring**

**Kenmerk:** *Optische verstoring betreft verstoring door de aanwezigheid en/of beweging van mensen dan wel voorwerpen die niet thuishoren in het natuurlijke systeem.*

**Interactie andere factoren:** Treedt vaak samen op met verstoring door geluid (in geval van recreatie) of trilling en licht (in geval van voertuigen, schepen).

**Relevantie:** Het plangebied is niet gelegen binnen het Natura 2000-gebied, waardoor de aanwezigheid van mensen of objecten in het plangebied geen optische verstoring veroorzaakt op habitattypen en de aangewezen soorten.

### **17 Verstoring door mechanische effecten**

**Kenmerk:** *Onder mechanische effecten vallen verstoring door betreding, golfslag, luchtwervelingen et cetera, die optreden ten gevolge van menselijke activiteiten. De oorzaken en gevolgen zijn bij deze storende factor zeer divers.*

**Interactie andere factoren:** Verstoring kan samenvallen met verstoring door geluid, licht en trilling.

**Relevantie:** Alle habitattypen en -soorten zijn gevoelig voor mechanische effecten. Aangezien het plangebied niet in het Natura 2000-gebied ligt is geen sprake van verstoring door mechanische effecten.

### **18 Verandering in populatiedynamiek**

**Kenmerk:** *De storende factor verandering in populatiedynamiek treedt op indien er een direct effect is van een activiteit op de populatieopbouw en/of populatiegrootte. Er wordt hier vooral bedoeld of de situatie wanneer er sprake is van sterfte van individuen door wegverkeer, windmolens, of door jacht of visserij.*

**Interactie andere factoren:** Veel storende factoren leiden op hun beurt – dus indirect – tot een verandering in populatiedynamiek. Deze storende factor zit namelijk aan het einde van de effectketen.

**Relevantie:** Gezien de ligging van het plangebied ver buiten het Natura 2000-gebied is met de nieuwe invulling geen sprake van verandering of aantasting van populatiedynamiek van soorten uit het Natura 2000-gebied.

### **19 Bewuste verandering soortensamenstelling**

**Kenmerk:** *Er is sprake van bewust ingrijpen in de natuur door herintroductie van soorten, introductie van exoten, uitzetten van vis, inzaaien van genetisch gemodificeerde organismen etc.*

**Interactie andere factoren:** Heeft met name direct invloed op de factor 'verandering in populatiedynamiek'.

**Relevantie:** Van een bewuste verandering van de soortensamenstelling is geen sprake bij de invulling van het plangebied.

## **4.2 Cumulatieve effecten**

Op basis van de effectenbeoordeling uit voorgaande paragraaf blijkt dat er met de ontwikkeling van het Prinses Maxima Centrum geen negatieve effecten op het Natura 2000-gebied "Oostelijke Vechtplassen" worden verwacht. Van cumulatie is derhalve geen sprake.

## 5 Conclusie

Op het perceel grenzend aan de Heidelberglaan/Hoofddijk is men voornemens het Prinses Maxima Centrum te realiseren. De nieuwe invulling kan leiden tot een aantasting van het Natura 2000-gebied Oostelijke Vechtplassen. In deze voortoets is onderzocht of en welke activiteiten een mogelijk negatief effect veroorzaken op aangewezen natuurwaarden.

Uit deze toets blijkt dat er geen negatieve effecten zijn op het Natura 2000-gebied Oostelijke Vechtplassen. Doordat het Prinses Maxima Centrum van de bestaande energievoorzieningen en energiec capaciteit gebruikmaakt (energiecentrale AZU) en er een warmtepomp wordt gerealiseerd, kan het hele centrum worden voorzien in haar energiebehoefte en is van een uitstoot van stikstofdioxide door cv-ketels en andere verbrandingsbronnen geen sprake. De toename in de verkeersintensiteit bedraagt, worst-case, 1,4%. Effecten van verkeersgerelateerde stikstofemissies op de soortensamenstelling van de vegetatie in het Natura 2000-gebied worden gezien de ligging buiten de effectafstand (500 meter) niet verwacht. Nader onderzoek naar (significante) negatieve effecten is derhalve niet noodzakelijk.

### ***Vervolgstappen***

Aanvullende onderzoeken om tot een beoordeling te komen of er sprake is van een (significante) aantasting van instandhoudingsdoelstellingen en of een vergunningaanvraag in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 zijn niet noodzakelijk.

## Bijlage 1: Literatuurlijst

- Bos, F., Bosveld, M., Groenendijk, D., Swaay van, C., Wynhoff, I. De Vlinderstichting, 2006. De dagvlinders van Nederland, verspreiding en bescherming (Lepidoptera: Hesperioidea, Papilionoidea.-Nederlandse Fauna 7. Leiden. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis. KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey – Nederland.
- Broekhuizen, S., Hoekstra, B., van Laar, V., Smeenk, C., Thissen, J.B.M. 1992. Atlas van de Nederlandse zoogdieren, uitgeverij KNNV, Utrecht.
- Eelerwoude, 2012. Natuurwaardenkaart, De Uithof te Utrecht. Projectnummer: 4390. Eelerwoude, Culemborg.
- Hoën, P., Zwanenburg, J., 2007. Verkenning beschermde natuurwaarden in de Uithof. Stichting Ecologisch Advies (StEA), Utrecht.
- Jansen, E.A., 2008. Voorkomen van vleermuizen op en rond de Uithof, - een onderzoek naar voorkomen en functies. VZZ rapport 2008.031. Zoogdierverseniging VZZ, Arnhem.
- Limpens, H., Mostert, K., Bongers, W. 1997. Atlas van de Nederlandse vleermuizen, uitgeverij KNNV, Utrecht.
- Ministerie van Economische Zaken, 2013. Besluit Natura 2000-gebied Oostelijke Vechtplassen. PDN/2013-095. Programmadirectie Natura 2000, Den Haag.
- Ministerie van Economische Zaken, 2013. Kaart behorende bij aanwijzingsbesluit Natura 2000-gebied Oostelijke Vechtplassen. PDN/2013-095. Programmadirectie Natura 2000, Den Haag.
- Nederlands vereniging voor libellenstudie, 2002. De Nederlandse libellen (Odoneta). Nederlandse fauna 4. Nationaal en Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrates Survey-Nederland, Leiden.
- Nie, de, H.W. 1997. Atlas van de Nederlandse zoetwatervissen. Media Publishing, Doetinchem.
- Provincie Utrecht, 2013. Provinciale Ruimtelijke Verordening 2013 ex artikel 4.1 eerste lid, Wro. Utrecht.
- RoyalHaskoningDHV, 2013. Verkeerskundig onderzoek Prinses Maxima Centrum. Eindconcept oktober 2013. HaskoningDHV Nederland B.V. Transport & Asset Management, Amersfoort.
- SAB, 2013. Quick scan Flora en Fauna. Utrecht, Heidelberglaan - Prinses Maxima Centrum. SAB, Arnhem.

Schaffers, A.P. 2010. Effectafstand van stikstof uit verkeersemissies op de vegetatie - een inventarisatie van de literatuur. Wageningen University, Centrum Ecosystemen Natuurbeheer en Plantenecologie, Wageningen.

SOVON Vogelonderzoek Nederland, 2002. Atlas van de Nederlandse Broedvogels 1998, 2000, Nederlandse Fauna 5. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey-Nederland, Leiden.

Stichting Bouwresearch (SBR), 2003. Meten en beoordelen van trillingen (Serie A t/m C).

Utrechts Landschap, 2013. Lijst met waarnemingen op Landgoed Oostbroek. Utrechts Landschap, Zeist.

Wansink, D.E.H. 2012. Verspreidingsatlas van de zoogdieren in de provincie Utrecht.

**Websites:**

- [www.hetdrloket.nl](http://www.hetdrloket.nl)
- [www.floron.nl](http://www.floron.nl)
- [geodata.rivm.nl/gcn/](http://geodata.rivm.nl/gcn/)
- [www.provinciaalgeoregister.nl](http://www.provinciaalgeoregister.nl)
- [www.provincie-utrecht.nl](http://www.provincie-utrecht.nl)
- [www.ravon.nl](http://www.ravon.nl)
- [www.rijksoverheid.nl](http://www.rijksoverheid.nl)
- [www.sovon.nl](http://www.sovon.nl)
- [www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/](http://www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/)
- [www.telmee.nl](http://www.telmee.nl)
- [www.vleermuis.net](http://www.vleermuis.net)
- [www.vogelbescherming.nl](http://www.vogelbescherming.nl)
- [www.waarneming.nl](http://www.waarneming.nl)
- [www.zoogdieratlas.nl](http://www.zoogdieratlas.nl)
- [www.zoogdiervereniging.nl](http://www.zoogdiervereniging.nl)